

Trešdiena, 2019. gada 27. marta

P8_TA(2019)0315

Bis(2-etilheksil) ftalāta (DEHP) izmantošana konkrētām vajadzībām (DEZA a.s.)

Eiropas Parlamenta 2019. gada 27. marta rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1907/2006 daļēji piešķir atļauju konkrētām vajadzībām izmantot bis(2-etilheksil)ftalātu (DEHP)(DEZA a.s.) (D060865/01 – 2019/2605(RSP))

(2021/C 108/05)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1907/2006 daļēji piešķir atļauju konkrētām vajadzībām izmantot bis(2-etilheksil)ftalātu (DEZA a.s.) (D060865/01,,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 18. decembra Regulu (EK) Nr. 1907/2006, kas attiecas uz ķīmikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (REACH), un ar kuru izveido Eiropas Ķīmikāliju aģentūru, groza Direktīvu 1999/45/EK un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 793/93 un Komisijas Regulu (EK) Nr. 1488/94, kā arī Padomes Direktīvu 76/769/EEK un Komisijas Direktīvu 91/155/EEK, Direktīvu 93/67/EEK, Direktīvu 93/105/EK un Direktīvu 2000/21/EK ⁽¹⁾ (REACH regula), un jo īpaši ņemot vērā tās 64. panta 8. punktu,
- ņemot vērā Risku novērtēšanas komitejas (RAC) un Sociālās un ekonomiskās analīzes komitejas (SEAC), saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1907/2006 64. panta 5. punkta trešo daļu sniegtos atzinumus ⁽²⁾,
- ņemot vērā Komisijas 2018. gada 17. decembra Regulu (ES) 2018/2005, ar ko attiecībā uz bis(2-etilheksil)ftalātu (DEHP), dibutilftalātu (DBP), benzilbutilftalātu (BBP) un diizobutilftalātu (DIBP) groza XVII pielikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1907/2006, kas attiecas uz ķīmikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (REACH) ⁽³⁾,
- ņemot vērā 11. un 13. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. februāra Regulā (ES) Nr. 182/2011, ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu ⁽⁴⁾,
- ņemot vērā 2015. gada 25. novembra rezolūciju par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam XXX, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1907/2006 piešķir atļauju izmantot bis(2-etilheksil)ftalātu (DEHP) ⁽⁵⁾,
- ņemot vērā Pirmās instances tiesas spriedumu lietā T-837/16 ⁽⁶⁾,

⁽¹⁾ OV L 396, 30.12.2006., 1. lpp.

⁽²⁾ RAC un SEAC atzinumi par 1. lietojuma veidu: <https://echa.europa.eu/documents/10162/60f338a5-09ac-423a-b7c1-2511ee2d9b77>; par 2. lietojuma veidu: <https://echa.europa.eu/documents/10162/1ce96eb6-9e30-447d-a9ff-dc315f75f124>; par 3. lietojuma veidu: <https://echa.europa.eu/documents/10162/bfbf6ddc-dd94-456b-bbff-32d7d32e6c92>

⁽³⁾ OV L 322, 18.12.2018., 14. lpp.

⁽⁴⁾ OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.

⁽⁵⁾ OV C 366, 27.10.2017., 96. lpp.

⁽⁶⁾ [http://curia.europa.eu/juris/documents.jsf?oqp=&for=&mat=or&lgrec=en&jge=&td=%3BALL&jur=C%2CT%2CF&num=T-837%252F16&page=1&dates=&pcs=Oor&lg=&pro=&nat=or&cit=none%252C%252CC%252CR%252C2008E%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252Ctrue%252Cfalse%252Cfalse&language=lv&avg=&cid=5125723](http://curia.europa.eu/juris/documents.jsf?oqp=&for=&mat=or&lgrec=en&jge=&td=%3BALL&jur=C%2CT%2CF&num=T-837%252F16&page=1&dates=&pcs=Oor&lg=&pro=&nat=or&cit=none%252C%252CC%252CR%252C2008E%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252Ctrue%252Cfalse%252Cfalse&language=lv&avg=&cid=5125723).

Trešdiena, 2019. gada 27. marta

- ņemot vērā Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas rezolūcijas priekšlikumu,
- ņemot vērā Reglamenta 106. panta 2. un 3. punktu,
- A. tā kā 2008. gadā DEHP tika iekļauts to kandidāvielu sarakstā, kuras saskaņā ar REACH regulu izraisa ļoti lielas bažas⁽¹⁾, jo tā ir klasificēta kā reproduktīvajai sistēmai toksiska viela;
- B. tā kā 2011. gadā DEHP tika iekļauts REACH regulas⁽²⁾ XIV pielikumā, ņemot vērā šo klasifikāciju, tā plašo izmantošanu un lielo ražošanas apjomu Savienībā⁽³⁾, par rieta datumu nosakot 2015. gada 21. februāri;
- C. tā kā uzņēmumiem, kas vēlas turpināt izmantot DEHP, līdz 2013. gada augustam bija jāiesniedz pieteikums atļaujas saņemšanai; tā kā DEZA, kas iesniedza pieteikumu pirms šā termiņa beigām, tika ļauts turpināt DEHP izmantošanu, kamēr nav pieņemts REACH regulas 58. pantā paredzētais atļaujas piešķiršanas lēmums;
- D. tā kā Komisija saņēma RAC un SEAC atzinumus 2015. gada janvārī; tā kā Komisijas kavēšanās, izstrādājot šo lēmumu, *de facto* ir novedusi pie tā, ka DEHP tiek atļauts lietot ilgāk nekā četrus gadus pēc rieta datuma;
- E. tā kā 2014. gadā tika konstatēts, ka DEHP piemīt īpašības, kas izraisa endokrīnās sistēmas darbības traucējumus dzīvniekiem un cilvēkiem; tā kā 2014. gadā tika attiecīgi atjaunināts kandidātvielu saraksts⁽⁴⁾ attiecībā uz vidi un 2017. gadā — attiecībā uz cilvēku veselību⁽⁵⁾;
- F. tā kā ar Regulu (ES) 2018/2005 tiek ierobežota DEHP un citu ftalātu izmantošana daudzos izstrādājumos, pamatojoties uz nepieņemamu risku cilvēka veselībai; tā kā saistībā ar šo ierobežojumu RAC uzsvēra, ka “mērījumu nenoteiktības novērtējums liecina, ka apdraudējumu un līdz ar to risku, ko rada šie četri ftalāti, varētu novērtēt par zemu”⁽⁶⁾;
- G. tā kā ar Regulu (ES) 2018/2005 neattiecas uz konkrētiem lietojumiem, jo uzskata, ka tie nerada nepieņemamu risku cilvēka veselībai; tā kā Komisijas īstenošanas lēmuma projekts līdztekus DEHP-saturošu preparātu eksportam ir īpaši svarīgs tiem pieteikumiem, uz kuriem attiecas atbrīvojumi;
- H. tā kā šādi lietojumi tomēr varētu radīt nepieņemamu risku videi, jo īpaši tādēļ, ka DEHP piemīt īpašības, kas izraisa endokrīnās sistēmas darbības traucējumus;
- I. tā kā REACH regulas galvenais mērķis ir nodrošināt augstu cilvēka veselības un vides aizsardzības līmeni, ņemot vērā tās 16. apsvērumu, kā to interpretējusi Eiropas Savienības Tiesa⁽⁷⁾;

⁽¹⁾ <https://echa.europa.eu/documents/10162/c94ac248-378f-4058-9907-205b497c286e>.

⁽²⁾ Komisijas 2011. gada 17. februāra Regula (ES) Nr. 143/2011, ar ko groza XIV pielikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 1907/2006, kas attiecas uz ķīmikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (REACH) (OV L 44, 18.2.2011., 2. lpp.).

⁽³⁾ <https://echa.europa.eu/documents/10162/6f89a308-c467-4836-ae1e-9c6163a9ae10>.

⁽⁴⁾ <https://echa.europa.eu/documents/10162/30b654ce-1de3-487a-8696-e05617c3173b>.

⁽⁵⁾ <https://echa.europa.eu/documents/10162/88c20879-606b-03a6-11e4-9edb90e7e615>.

⁽⁶⁾ “Mērījumu nenoteiktības novērtējums liecina, ka apdraudējumu un līdz ar to risku, ko rada šie četri ftalāti, varētu novērtēt par zemu”. Atvasinātie bezietekmes līmeņi (DNEL) attiecībā uz DEHP un BBP var būt zemāki nekā pašlaik iegūti. Vairāki eksperimentāli un epidemioloģiski pētījumi liecina par iespējamu ietekmi uz imūnsistēmu, metabolisko sistēmu un neiroloģisko attīstību. Daži no šiem pētījumiem liecina, ka reproduktīvā toksicitāte var nebūt jutīgākais beigupunkts un izvēlētie DNEL var nebūt pietiekami aizsargājoši pret šīm citām ietekmēm. Turklāt dalībvalstu komiteja (MSC) ir apstiprinājusi, ka šie četri ftalāti ir vielas, kas izraisa endokrīnās sistēmas darbības traucējumus, kas saistīti ar cilvēku veselību, un Komisija apsver iespēju atzīt tās par vielām, kas rada līdzvērtīgas bažas saskaņā ar REACH 57. panta f) punktu. Tas rada papildu nenoteiktību attiecībā uz šo vielu radīto risku.” Skat. <https://www.echa.europa.eu/documents/10162/713fd91d-2919-0575-836a-f66937202d66>, 9. lpp.

⁽⁷⁾ Lieta C-558/07, S.P.C.M. SA un citi/Secretary of State for the Environment, Food and Rural Affairs, ECLI:EU:C:2009:430, 45. punkts.

Trešdiena, 2019. gada 27. marta

- J. tā kā REACH regulas 55. pantā un 12. apsvērumā ir paredzēts, ka licencēšanas galvenais mērķis ir panākt vielu, kas rada ļoti lielas bažas, pakāpenisku aizvietošanu ar piemērotām alternatīvām vielām vai tehnoloģijām;
- K. tā kā REACH regulas 62. panta 4. punkta d) apakšpunktā pieprasīts, lai pieteikuma iesniedzējs iesniedz ķīmiskās drošības pārskatu saskaņā ar I pielikumu;
- L. tā kā šajā gadījumā RAC atzinumā konstatēti būtiski trūkumi pieteikuma iesniedzēja sniegtajā informācijā⁽¹⁾; tā kā par vienu lietojuma veidu vispār netika iesniegta nekāda informācija⁽²⁾;
- M. tā kā RAC un Komisija secināja, ka pieteikuma iesniedzējs nespēja pierādīt, ka atbilstīgi 60. panta 2. punkta noteikumiem risks tiek pienācīgi kontrolēts; tā kā RAC arī secināja, ka pretēji 60. panta 10. punktam risks nav samazināts līdz tik zēmam līmenim, cik vien tehniski un praktiski iespējams;
- N. tā kā Komisijas īstenošanas lēmuma projektā, pamatojoties un REACH regulas 60. panta 7. punktu, ir atteikts veikt licencēšanu vienam lietojuma veidam, par kuru netika iesniegta nekāda informācija;
- O. tā kā Komisijas īstenošanas lēmuma projektā ir arī atzīti RAC norādītie trūkumi, atsaucoties uz to, ka "informācija, kas iesniegta par arodekspozīciju, ir ierobežota"⁽³⁾, bet tā vietā, lai noraidītu atļauju saskaņā ar 60. panta 7. punktu, pieteikuma iesniedzējam tiek pieprasīts sniegt trūkstošos datus pārskata ziņojumā 18 mēnešus pēc minētā lēmuma pieņemšanas⁽⁴⁾;
- P. tā kā 61. pantā paredzētais pārskata ziņojums nav paredzēts, lai uzņēmumiem sniegtu vairāk laika sākotnēji iesniedzamās informācijas trūkumu novēršanai, bet gan lai nodrošinātu, ka informācija, kas sākotnēji sniegta pieteikumā, tiek atjaunināta pēc noteikta laika posma, tostarp jo īpaši attiecībā uz to, vai ir pieejamas jaunas alternatīvas;
- Q. tā kā Vispārējā tiesa skaidri noteica, ka atļaujas nosacījumus 60. panta 8. un 9. punkta nozīmē nevar juridiski izmantot, lai novērstu iespējamus trūkumus vai nepilnības informācijā, ko sniedzi atļaujas pieteikuma iesniedzējs⁽⁵⁾;
- R. tā kā 60. panta 4. punkts paredz pienākumu pierādīt, ka sociālie un ekonomiskie ieguvumi, lietojot vielu, pārsniedz risku cilvēku veselībai vai videi un ka nav pieejamas piemērotas alternatīvas vielas;
- S. tā kā SEAC atzinumā ir izcelti būtiski trūkumi pieteikuma iesniedzēja sociālekonomiskajā analizē, kas atspoguļoti arī Komisijas īstenošanas lēmuma projektā⁽⁶⁾;

⁽¹⁾ "RAC uzskata, ka CSR sniegtie dati par iedarbību nav reprezentatīvi attiecībā uz plašo piemērošanas jomu. Tāpēc RAC nav iespējams veikt pamatotu iedarbības novērtējumu. Turpmāk minētie novērtējumi pamatojas tikai uz nepilnīgu datu bāzi un tāpēc tiem ir ļoti maza nozīme attiecībā uz šādu riska novērtējumu: sk. RAC atzinumu par 2. lietojuma veidu" — 10. lpp.: <https://echa.europa.eu/documents/10162/1ce96eb6-9e30-447d-a9ff-dc315f75f124>

⁽²⁾ Lēmuma projekts, 19. punkts.

⁽³⁾ Lēmuma projekts, 17. punkts.

⁽⁴⁾ Lēmuma projekts, 17. punkts.

⁽⁵⁾ Vispārējās tiesas 2019. gada 7. marta spriedums, Zviedrija/ Komisija, Lieta T-837/16, 82.-83. punkts.

⁽⁶⁾ "pieejamās informācijas ierobežojumu dēļ nebija iespējams veikt kvantitatīvu ietekmes uz cilvēku veselību novērtējumu" — lēmuma projekts, 5. punkts.

Trešdiena, 2019. gada 27. marta

- T. tā kā, ņemot vērā 55. pantu un 60. panta 4. punktu, pieteikuma iesniedzējam ir jāpierāda, ka nav piemērotu alternatīvu lietojumiem, saistībā ar kuriem tas ir iesniedzis pieteikumu;
- U. tā kā Komisijas īstenošanas lēmuma projektā ir atzīts, ka 2. lietojuma veids nav bijis pietiekami konkrēts ⁽¹⁾; tā kā SEAC konstatēja nopietnus trūkumus pieteikumā attiecībā uz alternatīvu pieejamību ⁽²⁾, ⁽³⁾;
- V. tā kā tas nav likumīgs pamatojums, lai pieteikuma iesniedzējs varētu paļauties uz savu kā attiecīgās vielas ražotāja statusu, lai nesniegtu pietiekamu informāciju par alternatīvu piemērotību lietojumiem, uz kuriem attiecas pieteikums;
- W. tā kā iesniegto datu trūkuma dēļ viens SEAC loceklis oficiāli nepiekrīta SEAC secinājumam par piemērotu alternatīvu trūkumu ⁽⁴⁾;
- X. tā kā 60. panta 5. punktu nevar interpretēt tā, ka alternatīvu piemērotība no pieteikuma iesniedzēja viedokļa ir unikāls un noteicošais faktors; tā kā 60. panta 5. punktā nav noteikts izsmeļošs tādas informācijas saraksts, kas jāņem vērā alternatīvu analizē; tā kā 60. panta 4. punkta c) apakšpunktā ir arī noteikts, ka jāņem vērā informācija, ko sniegušas trešās personas; tā kā sabiedriskajā apspriešanā sniegtā informācija jau tobrīd atklāja, ka konkrētajiem lietojuma veidiem ir pieejamas alternatīvas ⁽⁵⁾;
- Y. tā kā Vispārējā tiesa atgādināja Komisijai, ka, lai juridiski piešķirtu atļauju saskaņā ar 60. panta 4. punktu, tai ir jāpārbauda pietiekami daudz pamatotas un pārbaudāmas informācijas, lai secinātu vai nu to, ka kādam no pieteikumā minētajiem lietojumiem nav pieejamas piemērotas alternatīvas, vai ka atļaujas pieņemšanas dienā vēl atlikušās neskaidrības par pieejamo alternatīvu trūkumu ir nebūtiskas ⁽⁶⁾;
- Z. tā kā Komisijas īstenošanas lēmuma projektā ir teikts, ka iemesls pieņemšanas atlikšanai ir "jaunā pieejamā informācija, kas gūta ierobežošanas procesā" ⁽⁷⁾, tā kā tādēļ ir pārsteidzoši, ka Komisijas īstenošanas lēmuma projektā nav ņemta vērā to alternatīvu pieejamība, kas ir skaidri dokumentētas ierobežošanas dokumentos ⁽⁸⁾; tā kā ierobežojuma priekšlikumā minētās alternatīvas ir būtiskas arī lietojumiem, kas ietverti Komisijas īstenošanas lēmuma projektā ⁽⁹⁾;
- AA. tā kā, visbeidzot, Komisija neņēma vērā to, ka DEHP ir oficiāli atzīts par vielu, kura izraisa endokrīnās sistēmas darbības traucējumus, kas skar cilvēku veselību un vidi; tā kā Komisijai būtu vajadzējis ņemt vērā šo informāciju saistībā ar 60. panta 4. punktā paredzēto sociālo un ekonomisko priekšrocību novērtējumu, jo pretējā gadījumā priekšrocības, ko dod atteikums licencēt vielu, netiek pietiekami novērtētas;
- AB. tā kā Komisijas ierosinātā atļauja tādējādi pārkāpj REACH regulas 60. panta 4. un 7. punktu;

⁽¹⁾ Lēmuma projekts, 18. punkts.

⁽²⁾ "Pieteikuma iesniedzēja secinājums par alternatīvu ... piemērotību un pieejamību nav pietiekami pamatots" — SEAC atzinums par 2. lietojuma vaidu, 18. lpp. — <https://echa.europa.eu/documents/10162/1ce96eb6-9e30-447d-a9ff-dc315f75f124>.

⁽³⁾ "Alternatīvu novērtējumā nav aplūkotas dažādās situācijas, uz kurām attiecas šis pieteikums, un tāpēc nav pierādīts, ka alternatīvas nav tehniski iespējamās" — SEAC atzinums par 2. lietojuma veidu, 19. lpp.

⁽⁴⁾ <https://echa.europa.eu/documents/10162/03434073-5619-4395-8293-92daf6c85ad>.

⁽⁵⁾ <https://echa.europa.eu/comments-public-consultation-0004-02>, Skatīt, jo īpaši, 58. rindu.

⁽⁶⁾ Vispārējās tiesas 2019. gada 7. marta spriedums, Zviedrija/Komisija, EU:T:2019:144, 86. punkts.

⁽⁷⁾ Licences projekts, 3. punkts.

⁽⁸⁾ "Tehniski izpildāmas alternatīvas ar mazāku risku pašlaik ir pieejamas par līdzīgām cenām visiem lietojumiem, uz ko attiecas šā priekšlikuma darbības joma" — <https://www.echa.europa.eu/documents/10162/713fd91d-2919-0575-836a-f66937202d66>.

⁽⁹⁾ <https://www.echa.europa.eu/documents/10162/713fd91d-2919-0575-836a-f66937202d66>, 69. lpp. — Skatīt "pieteikumus" tabulā, kurā ietverti arī lietojumi ārpus telpām.

Trešdiena, 2019. gada 27. marta

- AC. tā kā Komisijas īstenošanas lēmuma projekts būtu izdevīgs tūlām un negatīvi ietekmētu uzņēmumus, kas ir ieguldījuši līdzekļus alternatīvu meklēšanā ⁽¹⁾;
- AD. tā kā Komisijas īstenošanas lēmuma projektā ir teikts, ka “Komisija ir ņēmusi vērā” Eiropas Parlamenta 2015. gada 25. novembra rezolūciju; tā kā daudzi strukturālie trūkumi REACH regulas Licencēšanas sadaļas īstenošanā, kurus Parlaments uzsvēra šajā rezolūcijā, arī liek apšaubīt šo Komisijas īstenošanas lēmuma projektu ⁽²⁾;
- AE. tā kā Eiropas Parlaments 2018. gada 13. septembra rezolūcijā par aprites ekonomikas paketes īstenošanu: izvēlas pievērsties ķīmisko vielu, atkritumu un produktu politikas saskarnēm ⁽³⁾, atgādinot, ka “virzība uz aprites ekonomiku prasa stingri piemērot atkritumu apsaimniekošanas hierarhiju un, ja iespējams, pakāpeniski jāizbeidz bažas raisošo vielu izmantošana, jo īpaši, ja pastāv vai tiks izstrādātas drošākas alternatīvas”;
1. uzskata, ka Komisijas īstenošanas lēmuma projekts pārsniedz Regulā (EK) Nr. 1907/2006 paredzētās īstenošanas pilnvaras;
 2. prasa Komisijai atsaukt īstenošanas lēmuma projektu un iesniegt komitejai jaunu projektu, kurā tiek noraidīts šis atļaujas pieteikums;
 3. aicina Komisiju nekavējoties izbeigt DEHP izmantošanu visiem vēl atlikušajiem lietojuma veidiem, jo vairāk tādēļ, ka ir plaši pieejamas plastificētajam PVH un DEHP drošākas alternatīvas;
 4. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.

⁽¹⁾ Skatīt, piemēram: <https://marketplace.chemsec.org/Alternative/Non-phthalate-plasticizer-for-extreme-applications-302>; <https://marketplace.chemsec.org/Alternative/Safe-plasticizer-for-demanding-outdoor-applications-298>; <http://grupaaazoty.com/en/wydarzenia/plastyfikatory-nieftalanowe.html>

⁽²⁾ Jo īpaši skatīt minētās rezolūcijas N, O, P un R apsvērumu.

⁽³⁾ Pieņemtie teksti, P8_TA(2018)0353.